

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΣΑΦΕΙΑΣ ΤΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΟΡΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΑΔΡΟΜΟΥ ΤΟΥ ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΟΥ «ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ»

του Γιάννη Ν. Κρεστενίτη*

*καθηγητής Παράκτιας Τεχνικής & Ωκεανογραφίας Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών Α.Π.Θ. ynkrest@civil.auth.gr

Η κατασκευή του διαδρόμου προσγειώσεων και απογειώσεων του αεροδρομίου «Μακεδονία» της Θεσσαλονίκης (διάδρομος 10/28), έχει ανοίξει, εδώ και μερικά χρόνια μεγάλη συζήτηση ανάμεσα σε άλλα θέματα και για τις επιπτώσεις του έργου στο θαλάσσιο περιβάλλον του Θερμαϊκού κόλπου. Τα θέματα στα οποία επικεντρώνεται η συζήτηση, αναφορικά με τον Θερμαϊκό, είναι τα εξής:

(α) η διάβρωση της ακτής του δήμου Θερμαϊκού (στο τμήμα από το αεροδρόμιο έως την Περαιά) (β) η διάθεση των Βυθοκορημάτων που θα προκύψουν από τις απαραίτητες εκσκαφές στην περιοχή του διαδρόμου 10/28 (γ) οι θέσεις προμήθειας του απαραίτητου υλικού για την επικωμάτωση - κατασκευή του 10/28.

Η άποψη που έχει θεμελιωθεί σε σημαντική μερίδα πολιτών και επιστημόνων είναι ότι οι μελέτες που προηγήθηκαν της σχετικής εργολαβίας δεν ήταν πλήρεις ή τουλάχιστον δεν τεκμηριώσαν το συμπέρασμα ότι η κατασκευή του 10/28 και τα συναφή έργα (βυθοκορήσεις - αμμοληψίες) δεν θα έχουν δυσμενείς και μη αναστρέψιμες επιπτώσεις στο θαλάσσιο περιβάλλον του Θερμαϊκού κόλπου. Σε απάντηση αυτών των αιτιάσεων προβάλλονται από τους θιασώτες του έργου και τις αρμόδιες δημόσιες υπηρεσίες (ΥΠΕΧΩΔΕ, ΕΥΔΕ, κλπ) οι περιβαλλοντικοί όροι που έχουν θεσπιστεί για το έργο αυτό.

Οι σχετικοί περιβαλλοντικοί όροι θεσπίστηκαν με την ΚΥΑ 105214/17-11-2000, όπου σχετικά με το θαλάσσιο περιβάλλον προβλέπεται:

- Τα βυθοκορήματα να διασκορπιστούν στη θάλασσα σε απόσταση 1 ναυτικού μιλίου από τις ακτές και σε βάθος μεγαλύτερο από 50 μέτρα (όρος 18).
- Να γίνει χρήση πετασμάτων ιλύος περιμετρικά

στο χώρο των εργασιών, ώστε να μειωθούν οι συγκεντρώσεις αιωρημάτων κατά μήκος της ακτής κατά τη διάρκεια των εργασιών (όρος 25).

- Σε περίπτωση πνοής ισχυρών ή ορμητικών βόρειων, βορειοανατολικών, ανατολικών και νοτιοδυτικών ανέμων, να γίνεται προσωρινή διακοπή των εργασιών (όρος 26).

- Να γίνει έρευνα πριν, κατά τη διάρκεια και μετά την κατασκευή του έργου προκειμένου να παρακολουθούνται οι τυχόν επιπτώσεις στο θαλάσσιο περιβάλλον (όρος 50).

- Σε περίπτωση που έγκαιρα διαπιστωθεί αλλοίωση της ακτογραμμής με κίνδυνο να κατακλυσθεί η περιοχή ΝΑ του αεροδρομίου θα πρέπει κατά προτεραιότητα να γίνουν οι απαραίτητες μελέτες και έργα, ώστε να αποφευχθεί αυτό (όρος 51).

Από τους παραπάνω όρους οι 18, 25 και 26 είναι απόλυτοι, δηλαδή προβλέπουν συγκεκριμένες ενέργειες και δεν επιδέχονται διαφορετική ερμηνεία, αλλά οι όροι 50 και 51 χαρακτηρίζονται από ασάφεια ως προς την εφαρμογή τους.

Στον όρο 50 προβλέπεται έρευνα στο θαλάσσιο περιβάλλον ώστε να παρακολουθούνται οι επιπτώσεις από το έργο. Τι ακριβώς θα πρέπει να περιλαμβάνει η συγκεκριμένη έρευνα; Ποιά περιοχή θα πρέπει να καλύπτει; Πώς θα αποτιμώνται οι τυχόν επιπτώσεις από το κύριο έργο ή τα συμπληρωματικά του; Τι μέτρα θα πρέπει να ληφθούν αν διαπιστωθούν οι όποιες επιπτώσεις; Θα σταματήσει η κατασκευή;

Είναι μερικά από τα εύλογα ερωτήματα, στα οποία δεν υπάρχει απάντηση από την σχετική ΚΥΑ.

Στον όρο 51 αναφέρεται ότι αν διαπιστωθεί αλλοίωση της ακτογραμμής θα πρέπει να γίνουν μελέτες και έργα, αλλά τί σημαίνει αλλοίωση της ακτογραμμής; Πώς αποτιμάται; Σε ποιά μέτρηση μέγεθος αναφέρεται και για ποιά ποσότητα; Είναι αλλοίωση η υποχώρηση της ακτογραμμής για 0,5 μ. σε μήκος 2,0 χιλιομέτρων της ακτής ή υποχώρηση κατά 2,0 μ. για 500 μ. μήκους ακτής;

Αλλά ενώ τα ερωτήματα που προηγούμενα διατυπώνονται παραμένουν αναπάντητα, εκδίδεται η ΚΥΑ 125877/8-5-2007 που τροποποιεί ορισμένους από τους παραπάνω όρους και προσθέτει δύο ακόμη, ειδικότερα:

- Τροποποιείται ο όρος 18 της αρχικής ΚΥΑ (2000) και επιτρέπεται η απόρριψη των βυθοκορημάτων σε απόσταση 1 ναυτικού μιλίου και σε βάθος **μεγαλύτερο από 35 μέτρα**.

- Επιτρέπει την αμμοληψία ποσότητας 380.000 μ³ ιζημάτων από τη θαλάσσια περιοχή βόρεια του Αγγελοχωριού και προτρέπει στη χρήση πετασμάτων ιλύος προκειμένου να αποφευχθεί αύξηση της θολερότητας στην ευρύτερη περιοχή της αμμοληψίας (όρος 65).

- Αποφασίζεται (α) η παρακολούθηση (α) της διακύμανσης των βαθών στην ευρύτερη περιοχή

της αμμοληψίας και απόρριψης των βυθοκορημάτων και (β) η χαρτογράφηση των υποθαλάσσιων λιβαδιών ποσειδωνίας (όρος 66).

Με τη νέα ΚΥΑ επιπλέον ερωτήματα έρχονται να προστεθούν σε αυτά της προηγούμενης απόφασης. Μερικά από αυτά είναι: Για ποιά λόγο έγινε η τροποποίηση του αρχικού όρου 18; Σε ποιά μελέτη του θαλάσσιου οικοσυστήματος του Θερμαϊκού κόλπου στηρίζεται; Προστατεύεται με αυτό τον τρόπο καλύτερα το θαλάσσιο περιβάλλον;

Η μείωση του βάθους απόρριψης των βυθοκορημάτων από τα 50 μ. στα 35 μ., σημαίνει σημαντική μείωση της απόστασης από το εργοτάξιο του 10/28 έως τον πιθανό χώρο απόρριψης, αφού το βάθος των 50 μ. απαντάται στον Θερμαϊκό αρκετά νοτιότερα της γραμμής που ενώνει τα ακρωτήρια Επανωμής και Αχεράδας, ενώ το βάθος των 35 μ. απαντάται σε μικρή απόσταση από την Μηχανιώνα. Η μείωση αυτής της απόστασης λειτουργεί υπέρ του θαλάσσιου περιβάλλοντος ή του κατασκευαστή; Ας σημειωθεί δε ότι σε πρόσφατη Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη του ΕΛΚΕΘΕ επισημαίνεται ότι τα βυθοκορήματα από την περιοχή του έργου επέκτασης του διαδρόμου 10/28 είναι πολύ επιβαρυσμένα σε ανόργανο και οργανικό ρυπαντικό φορτίο.

Οι ασάφειες που επισημάνθηκαν στους όρους 50 και 51 παρουσιάζονται και στο νέο όρο 65, αφού δεν προσδιορίζεται για ποια αύξηση της θολερότητας - 1%, 10% ή 50%; - θα υποχρεούται ο κατασκευαστής να χρησιμοποιήσει τα πετάσματα ιλύος ή ποια είναι η ευρύτερη περιοχή - η περιοχή σε απόσταση 1 μιλίου, Όλος ο κόλπος; Σε όλο το θαλάσσιο βάθος ή μόνον στην επιφάνεια; Για πόσο διάστημα θα πρέπει να παραμένουν τα πετάσματα;

Το ίδιο ασαφές είναι και ο όρος 66, αφού δεν προσδιορίζεται τι στόχο έχει η παρακολούθηση της βυθομετρίας στις περιοχές αμμοληψίας και απόρριψης. Θα σταματήσουν οι αντίστοιχες εργασίες αν πχ. το βάθος μειωθεί ή αυξηθεί περισσότερο από κάποια τιμή; Ποια είναι αυτή; Σε ποια περιοχή; Αλλά και στο δεύτερο σκέλος του όρου 66, που αφορά στην χαρτογράφηση των λιβαδιών της ποσειδωνίας, δεν ορίζεται ποιος ο στόχος της χαρτογράφησης. Έγινε χαρτογράφηση των λιβαδιών στη φάση εκπόνησης της απαραίτητης ΜΠΕ για την αδειοδότηση τα σχετικής δράσης; Τι συμπεραίνει η μελέτη, θα προκληθεί από την απόρριψη των βυθοκορημάτων ή την αμμοληψία βλάβη στα λιβάδια ποσειδωνίας; Τι μέτρα θα ληφθούν αν παρουσιαστεί μείωση των λιβαδιών; Πως επηρεάζει η μείωση των λιβαδιών ποσειδωνίας την μορφολογία των ακτών; Για ποιο ποσοστό μείωσης των λιβαδιών θα πρέπει σταματήσουν οι σχετικές εργασίες;

Η έλλειψη σαφήνειας στους περιβαλλοντικούς όρους που αφορούν στην κατασκευή της προς την θάλασσα επέκτασης του διαδρόμου 10/28, εγείρει το εύλογο ερώτημα: Θεσπίστηκαν για την προστασία του περιβάλλοντος ή για να είναι «στάχτη στα μάτια του κόσμου»;

